

2025, 14 (1), 397-414 | Araştırma Makalesi

Kırılğan Narsisizm ile Kaçınğan Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

H. Beril Ramazanoğlu ¹

Eyyüb Ensari Cicerali ²

Öz

Bu araştırmanın amacı kırılğan narsisizm ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Kırılğan narsisizm depresiflik, aşırı alçak gönüllü tutumlar, eleştiri hassasiyeti ve diğerleri ile olan ilişkilerde büyükenmeci beklentiler ille karakterizedir. Kırılğan narsisizmde içe dönüklük, yoğun sevgi arzusunun karşılık yakınlık korkusu, utanç eğilimli olumsuz duygular, reddedilmeye aşırı duyarlılık, kaçınğanlık, ilişkilerde yoğun kaygı ve kendini saklama eğilimlerinin mevcut olmasından dolayı bağlanma stilleri ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma, 18 yaş ve üzeri 114 erkek, 180 kadın ve 1 diğer olmak üzere toplam 295 katılımcıya ulaşılmıştır. Çalışma, Google Formlar aracılığı ile oluşturulan form yardımı ile, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği ve kırılğan narsisizmi değerlendirmek için ise Kırılğan Narsisizm Ölçeği (KNÖ) ulaştırılıp, cevaplanması sonucu tamamlanmıştır. Formların değerlendirilmesi, Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin tespiti için One-Way ANOVA (Welch's) testi, Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Türlerinin tespitinde tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır. Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Post-Hoc Analizi Games-Howell Post-Hoc Test ile yapılmıştır. Araştırmaya katılım gösteren bireylerin kırılğan narsisizm soru bazında puanları (3.52), ve total puan olarak ortalama (28,2) puan olarak tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin Bağlanma stilleri değerlendirildiğinde %62,7 si güvenli, %8,8'i kaçınğan ve %19,3 kaygılı bağlanma stillerine uygun olduğu görülmüştür. Kırılğan narsisizm ile bağlanma stilleri arasında yüksek düzeyde ilişki ($p<0.001$) tespit edilmiştir. Sonuç olarak, kırılğan narsisistik özelliğinin bağlanma stilleri ile yüksek ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırılğan Narsisizm, Narsisizm, Kaçınğan Bağlanma, Bağlanma, Kaygılı Bağlanma

Ramazanoğlu, B., & Cicerali, E. E. (2025). Kırılğan Narsisizm ile Kaçınğan Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 14(1), 397-414. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1588154>

Geliş Tarihi	19.11.2024
Kabul Tarihi	13.03.2025
Yayın Tarihi	28.03.2025
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

¹ Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi, Nişantaşı Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji, İstanbul, Türkiye, pskberilramazanoğlu@gmail.com, ORCID: 0009-0003-6515-6719

² Doç. Dr., İstanbul Galata Üniversitesi, Psikoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ensari.cicerali@galata.edu.tr, ORCID:0000-0001-5943-9972

2025, 14 (1), 397-414 | Research Article

Examination of the Relationship Between Vulnerable Narcissism and Avoidant Attachment

H. Beril Ramazanoğlu ¹

Eyyüb Ensari Cicerali ²

Abstract

The purpose of this study is to examine the relationship between vulnerable narcissism and attachment styles. Vulnerable narcissism is characterized by depressiveness, excessively modest attitudes, sensitivity to criticism, and grandiose expectations in relationships with others. It is thought that vulnerable narcissism is related to attachment styles because of the presence of introversion, intense desire for love versus fear of intimacy, negative emotions that tend to be shameful, excessive sensitivity to rejection, avoidance, intense anxiety in relationships, and self-concealment. This study reached a total of 295 participants, 114 male, 180 female, and 1 other, aged 18 and over. The study was completed by sending and answering the Three-Dimensional Attachment Styles Scale and the Fragile Narcissism Scale (FNS) to assess fragile narcissism with the help of a form created via Google Forms. In the evaluation of the forms, One-Way ANOVA (Welch's) test was used to determine the relationship between vulnerable narcissism and attachment styles, and descriptive statistics were used to determine vulnerable narcissism and attachment types. Post-Hoc Analysis of the Relationship between Attachment Styles was performed using Games-Howell Post-Hoc Test. The scores of the individuals participating in the study on the basis of fragile narcissism questions were determined as (3.52), and the average total score was determined as (28.2). When the attachment styles of the individuals participating in the study were evaluated, it was seen that 62.7% were secure, 8.8% were avoidant, and 19.3% were anxious. A high level of relationship ($p < 0.001$) was determined between vulnerable narcissism and attachment styles. As a result, it was determined that the vulnerable narcissistic trait was highly related to attachment styles.

Keywords: Vulnerable Narcissism, Narcissism, Avoidant Attachment, Attachment, Anxious Attachment.

Ramazanoğlu, B., & Cicerali, E. E. (2025). Examination of the Relationship Between Vulnerable Narcissism and Avoidant Attachment, *Journal of the Human and Social Science Researches*, 14(1), 397-414. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1588154>

Date of Submission	19.11.2024
Date of Acceptance	13.03.2025
Date of Publication	28.03.2025
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Clinical Psychology Graduate Student, Nişantaşı University, Graduate Education Institute, Clinical Psychology, İstanbul, Türkiye, pskberilramazanoğlu@gmail.com, ORCID: 0009-0003-6515-6719

² Assoc. Prof. Dr., İstanbul Galata University, Department of Psychology, İstanbul, Türkiye, ensari.cicerali@galata.edu.tr, ORCID:0000-0001-5943-9972

Giriş

Narsisizm kavramı, Yunancada duygusuzluk ve duyarsızlık manasına gelen "narke" sözcüğü ile bağlantılıdır ve bu mitolojide de Narkissos'un diğerlerine olan duygusuzluğunu ve duyarsızlığını anlatmaktadır (Geçtan, 2003, s. 254). Narsisizm kavramının kökeni Yunan mitolojisinde kendine duyduğu aşk yüzünden ölen Narkissos'a dayanmaktadır. Mitolojiye göre Narkissos oldukça dikkat çekiciydi ve yaş aldıkça daha da güzelleşip herkesi kendine hayran bırakıyordu ancak yalnızca kendi güzelliğiyle ilgilenecek tüm taliplerini kibirli bir şekilde reddediyordu. Günlerden bir gün nehir perisi Ekho da bu gence âşık oldu ve aşkını Narkissos'a itiraf etmeyi denedi ancak o da diğerleri gibi hor görülerek reddedildi. Ekho reddedilmiş olmanın verdiği üzüntü ile tanrılara Narkissos'u cezalandırmaları için yalvardı. Ekho'nun üzüntüsüne kayıtsız kalamayan tanrılar Narkissos'un kibrini cezalandırmak istediler ve Narkissos bir gün nehirden su içerken kendi yansımasını fark etti ve bu yansıma kapılarak kendisini izlemeye başladı. Yansımasının başında yemeden içmeden oturdu ve en sonunda hissettiği bu derin aşk ile kendisini kaybedip yansımasına kavuşabilmek için nehrin sularına düşüp boğuldu ve yansımasına kavuştuğu nehrin kenarında bir çiçek büyümüş ve o tarihten itibaren Nergis adıyla anılmıştır (Ovidius, 1994, s. 80).

Narsisizm, bireylerin benlik algısını, kişilerarası ilişkilerini ve psikolojik iyi oluşlarını derinden etkileyen çok boyutlu bir olgudur (Miller ve Campbell, 2008). Özellikle kırılğan narsisizm, düşük benlik saygısı, reddedilme hassasiyeti ve aşırı duyarlılıkla ilişkilendirildiğinden psikopatoloji ile güçlü bağlara sahip görülmüştür (Dickinson ve Pincus, 2003). Kırılğan narsisizmin bağlanma stilleriyle olan ilişkisi bireyin erken dönem ilişkisel deneyimleriyle şekillenmekte olup, bu durum hem klinik psikoloji hem de gelişim psikolojisi bağlamında incelenmesi gereken önemli bir konu olarak ele alınmıştır (Cain, Pincus, ve Ansell, 2008). Narsisizmin farklı boyutlarının kişilerarası işlevselliğe etkisi ve duygusal düzenleme süreçleriyle ilişkisi giderek daha fazla araştırılmaktadır (Pincus ve Lukowitsky, 2010). Kırılğan narsisizmin psikolojik iyi oluş üzerindeki olumsuz etkileri göz önüne alındığında, bu yapının bağlanma stilleri ile olan etkileşiminin anlaşılması hem terapötik müdahalelerin geliştirilmesi hem de bireylerin içsel dünyalarını anlamlandırmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, Kırılğan narsisistik kişilik özellikleri sergileyen bireylerin bağlanma stilleri ile olan ilişkilerinin tespit edilmesinin önem arz ettiği düşüncesi sonucunda, kırılğan narsisizm ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın konusu ve amacı bağlamında literatür de dikkate alınarak bazı hipotezler geliştirilmiştir. Buna göre:

Hipotez 1: Kırılğan narsisizm ile kaçınan bağlanma arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 2: Kırılğan narsisizme sahip bireyler kaçınan bağlanma stiline sahiptir.

Hipotez 3: Kırılğan narsisizme sahip bireyler güvensiz bağlanma stiline sahiptir.

Son yıllarda narsisizme ilişkin yapılan çalışmalar artmıştır. Narsisizmin birçok türü olduğu bilinmekle birlikte iki ana temel yapısı olduğu kabul edilmektedir. Araştırmacılar bu iki yapıyı Büyükleme (grandiyöz tip) narsisizm ve kırılğan narsisizm (gizli/örtük narsisizm) olarak ele almışlardır (Pincus ve Lukowitsky, 2010). Yapılmış olan çalışmalara göre birden çok narsisizm türü olması göze çarpmaktadır. Çalışmalarda öne çıkan iki

narsisizm türü ise büyülenmeci narsisizm ve kırılğan narsisizm olmuştur (Dickinson ve Pincus, 2003; Fossati ve diğçerleri, 2005; Miller ve Campbell, 2008;

Büyülenmeci narsisizm kibir, agresif tutumlar ve büyülenmeci düşünce ve davranışlar ile karakterizedir (Caligor ve diğçerleri, 2015; Pincus ve Lukowitsky, 2010). Narsisizmin öteki yüzünde yer alan kırılğan boyutta ise eleştiriye yoğun hassasiyet ile birlikte kendilerini başkaları ile durmaksızın kıyaslama davranışı mevcuttur. Büyülenmeci narsisizmin aksine bu bireyler utangaç ve içe dönük bir yapıya sahiptirler (Caligor ve diğçerleri, 2015; Ponti ve diğçerleri, 2019). Daha önce yapılmış çalışmalara göre her iki narsisizm türünde de bireylerin ilişkilerinde kendi ihtiyaçlarına dönüş alabildikleri sürece ilişkilerini sürdürdüklerinden bahsedilmiştir (Cain ve diğçerleri., 2008; Lachowicz-Tabaczek ve diğçerleri, 2019; Leary, Bednarski, Hammon ve Duncan, 1997).

Kaçınğan bağlanma stili, bireylerin erken çocukluk döneminde bakım verenleriyle yaşadıkları deneyimlerin bir sonucu olarak gelişir ve yaşam boyu kişilerarası ilişkilerini etkiler. Güncel araştırmalar, kaçınğan bağlanma stilinin romantik ilişkilerde ve psikolojik sağlık üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir (Yıldızhan,2017, s.67). Kaçınğan bağlanma stiline sahip bireyler, yakın ilişkilerde duygusal yakınlıktan kaçınma ve bağımsızlıklarını koruma eğilimindedirler. Bu kişiler, partnerlerinin duygusal ihtiyaçlarına yanıt vermekte zorlanabilir ve derin duygusal bağlar kurmaktan çekinebilirler. Bu durum, ilişkilerde duygusal mesafe ve iletişim sorunlarına yol açabilir. (Simonelli ve diğçerleri, 2014; Bartholomew ve Horowitz, 1991; Ainsworth ve diğçerleri,1978)

Otway ve Vignoles (2006), çocuklukta tutarsız ebeveyn ilgisine maruz kalan bireylerde kırılğan narsisizmin, reddedilme korkusu ve bağlanma kaygısıyla birlikte ortaya çıkabileceğini göstermiştir. Pincus ve arkadaşları (2009) kırılğan narsisizmin, düşük kişilerarası güven ve duygusal bağımlılıktan kaçınma ile ilişkili olduğunu bulurken, Wright ve arkadaşları (2010) kaçınğan bağlanmanın bireylerin içsel benlik değerlerini koruma çabasını nasıl şekillendirdiğini incelemiştir. Ancak bu çalışmalar genellikle ayrı ayrı ele alınmış olup, kırılğan narsisizm ve kaçınğan bağlanmanın dinamik ilişkisini detaylı bir şekilde ele alan bütüncül araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bu eksiklik, mevcut literatürde önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Özellikle kırılğan narsisizme sahip bireylerin kaçınğan bağlanma eğilimleriyle nasıl bir savunma mekanizması geliştirdiğini anlamak hem klinik psikoloji hem de kişilerarası ilişkiler bağlamında büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, çalışmamız kırılğan narsisizm ve kaçınğan bağlanmanın etkileşimini daha derinlemesine inceleyerek, bu iki yapının ilişkisel dinamikleri nasıl şekillendirdiğine dair önemli bulgular sunmayı amaçlamaktadır.

1. Narsisizmin Farklı Yüzleri

Sağlıklı narsisizm, bazen normal narsisizm olarak da adlandırılmak ile birlikte olumlu öz saygıyı sürdürmek için makul ve ölçülü bir kapasiteden oluşur. Sağlıklı işleyişin uyum sağlayıcı ve önemli bir yönü olarak kabul edilen bu kapasite, kişinin kişisel özelliklerinin gerçekçi bir değerlendirmesini ve başkalarına karşı empati kapasitesini gerektirir. Literatüre göre kişisel eylemlilik duygusu, hırsların peşinde koşma ve kişisel yenilginin ardından öz saygının yeniden kazanılması için sağlıklı narsisizm gereklidir (Kealy ve Rasmussen, 2012, s. 357). Narsisistik gereksinimlerin oluşumu patolojik değildir; olağan ve yaratıcı bir yaşamın önemli kavramlarındanr. Sağlıklı ya da normal narsisizm, kişilerin yaşamlarını uyum içerisinde sürdürebilmeleri bağlamında oldukça önemlidir.

Sağlıklı narsisizme sahip bireylerde etkili savunma mekanizmaları bulunmaktadır. Bu sebepten kişiler olumlu eylemlerden memnuniyet ve gurur duymaya da eğilimlidir (Kealy ve Rasmussen, 2012, s. 357).

Sağlıklı narsisizm kavramının temelinde birey, kendini duygu ve düşüncelerinin odağına almaktadır ve özsevi ve özsaygısını da diğerlerine bağımlı olmadan deneyimlemektedir. Bireylerin, başkaları tarafından beğenilme, sevilme ve onay alma gibi iyi hisler uyandıran tepkilere gereksinimi vardır; bunlar narsisistik gereksinimlerdir ve oldukça normaldir (Geçtan, 2003, s. 253).

Patolojik narsisizm kavramı ilk olarak 1980 yılında DSM- III'te (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ele alınmıştır. DSM- IV'ün 1994 yılında yayınlanmasıyla kişilik bozuklukları A, B ve C olmak üzere üç kümeye ayrılmış olup, narsisistik kişilik bozukluğu "B" kümesinin içerisinde değerlendirilmeye başlanmıştır. DSM-V'te ise Eksen II bozukluğundan çıkartılarak "genç yetişkinlik döneminden başlayan farklı şartlarda ortaya çıkan, grandiyözite (fantezi ve/veya eylemlerde), yoğun hayran olunma gereksinimi ve empati yoksunluğu ile seyreden yaygın bir örüntü olarak ele alınmıştır (DSM-V; American Psychiatric Association, 2013, s. 669- 670; Köroğlu, 2013, s. 333-334).

Sağlıklı narsisizmin aksi olarak patolojik narsisizm, dış kaynaklardan beslendiğinden kişilerin yaşamlarında uyum bozukluğu yaratmaktadır. Kernberg'e göre patolojik narsisizme sahip kişilikler, zayıf kendiliklerini güçlü tutabilmek adına başkalarına güçlü bir şekilde ihtiyaç duysalar bile durum tam tersiymiş gibi davranırlar. Çevresindeki kişilerde bıraktığı izlenimler; fazlasıyla özgüvenli, umursamaz ve soğuk olmalarıdır. Narsisizmin sağlıklı boyutunda yoğun bir hayran olunma gereksinimi mevcuttur ve bu kişilikler tüm sosyal yaşantılarını hayran olunma temeli üzerine inşa etmektedirler (Kernberg, 1975, s. 214).

2. Kırılğan Narsisizm

Kırılğan Narsisistik Bozukluk eleştiriye hassasiyet, olumsuz durumlara aşırı duyarlılık, başarısızlık tahammülü olmayan, çekingen ve yüksek kaygı düzeyi ile tanımlanmıştır (Wink, 1991, s. 593). Literatüre bakıldığında kırılğan narsisizme sahip bireylerin psikolojik bir acı içerisinde olduğundan bahsedilmiş olup, bu acının özel bir konumda olma arzusu, boşluk hissi, düşük kendilik saygısı ve utanç ile ilişkili olduğu belirtilmiştir (Campbell ve Miller, 2013, s. 133-146). Kırılğan narsisizme sahip bireylerin eleştiri karşısında yoğun hassasiyete sahip olduğu ve değerlendirilecekleri durumlardan kaçındıkları belirtilmiştir. Kırılğan Narsisistik Kişilik Bozukluğu olan bu kaçınma tutumu ise bireyi olumsuz değerlendirmelerden uzak tutarak büyülenmeci kendiliğin korunmasına hizmet etmektedir (Foster ve Trim, 2008, s. 1004-1017). Kırılğan Narsisistik (KN) bireylerin tutumları, yeterli ilgiyi ve hayranlığı göremediklerini düşündüklerinde öfkeli tutumlara dönüşür. Bu öfkeleri de gerçekçi olmayan beklentilerinde kaynaklanmaktadır ve bu öfke ve narsisistik kırılmayı deneyimlememek için ilişkilerden kaçınmaktadırlar (Dickinson ve Pincus, 2003, s. 188-207).

KN, psikolojik sıkıntı ve olumsuz duygular (örneğin, kaygı, utanç), düşük öz saygı ve aşağılık duyguları ile karakterize olmasının yanı sıra, benmerkezci ve düşmanca kişilerarası davranışlarla ilişkili bulunmuştur. Bazı yönlerden büyülenmeci narsisizmden ayrılırsa da ikisinin de bir düşmanlık çekirdeği içerdiği düşünülmüştür. Yapılmış çalışmalarda Narsisistik Kişilik Bozukluğu, sosyal ilişkilerde bozucu bir etkiye

sahip olmak ile bireylerde strese neden olmak ilişkili olduğu belirtilmiştir (Miller ve diğerleri, 2007, s. 170-177).

3. Bağlanma ve Gelişim

Bağlanma kuramında akla gelen ilk isim olan Bowlby bağlanma kavramını bireylerin hayatlarında önemli olduklarını düşündükleri bireylere karşı oluşturdukları duygusal bağlar olarak tanımlamıştır (Bowlby, 2014, s. 267-270). Doğumdan itibaren ilk 2 yıl bebeğin; zihinsel, emosyonel ve fizyolojik olarak en hızlı geliştiği dönemler olmak ile birlikte bebeğin yalnızca fizyolojik ihtiyaçlarının giderilmesi yeterli olmayacaktır. Kendisine bakma becerisinden yoksun olan bebeğin bakım veren kişiye bağımlı hale gelmesi kaçınılmazdır. Bebeğin bağımlı olduğu bakım vereni ile kurmuş olduğu ilişki zihinsel, duygusal ve fizyolojik gelişimi için hayati önem taşımaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006, s. 24). Bowlby'ye göre bağlanma doğumla birlikte şekillenmeye başlar ve tüm yaşam sürecini etkiler ve zamanla değişime karşı dirençli hale gelmeye başlar. Bakım veren ile çocuk ilişkilerinin daha kapsamlı incelenmesi ve Bowlby'nin bağlanma kuramını ortaya koymasıyla çocuk ve yetişkinlerde gözlemlenen psikopatolojik durumların bağlanma ile ilişkili olabileceği ortaya çıkmıştır (Tüzün ve Sayar, 2006, s. 32; Bowlby, 2014, s. 267-270).

Bireylerin kişilik özelliklerine etki edebilecek birçok etken vardır. Bu etkenlerin başında bakım verenler ile kurulmuş olan ilişkiler vardır. Bağlanma, çocuk ile bakım veren arasında oluşan ilişkide, çocuğun bakım veren ile yaklaşma isteği ile gelişen, tutarlı ve süreklilik içerisinde olan emosyonel bir bağ olarak açıklanmıştır (Thompson, 2002, s. 164-172). Bu olumlu yönde tutarlı ve sürekli olan bağ ise güvenli bağlanma stilini ortaya koyacaktır (Mickelson ve diğerleri, 1997, s. 1096). Bu çerçevede bağlanma stilleri üzerinden ebeveyn çocuk ilişkilerinin ilerleyen dönemde nasıl şekilleneceğine dair bilgiler aktarılacaktır. Çocukluk dönemlerinde yeterli düzeyde duygusal, fizyolojik ve psikolojik bakım alan güvenli bağlanmış bireyler çeşitli problemler karşısında umutludurlar ve diğer kişilerden destek isteme konusunda zorlanmamaktadırlar. (Yıldızhan, 2017, s. 67). Erken dönemde ebeveyninden yeterli destek alamama ile birlikte iletişim kurmada çeşitli zorluklarla karşılaşan bireylerde kaygılı bağlanma oluşacağından bahsedilmiştir. Kaygılı bağlanmada ayrılık korkusuna karşılık bağımlı davranışlar da yer almaktadır. (Bowlby, 2014, s. 267-270). Kaygılı bağlanmış bireylerin kendilerinden şüphe duyan, diğerlerini kendisi ile yaklaşma konusunda isteksiz olarak algılayan, kıskanç ve duygusal stabilite gösteremeyen kişiler olduğundan bahsedilmiştir (Mickelson ve diğerleri, 1997, s. 1092).

Kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin erken çocukluk döneminde bakım verenin ilgisizliğine karşılık olarak kayıtsız olma durumu geliştirdikleri belirtilmiştir. Bu bireylerin bağlanma figürü ile temas etmekten kaçınma ile birlikte diğer kişilere de mesafeli tutumlar içerisinde oldukları belirtilmiştir (Kesebir, Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011, s. 331-332). Bağlanma figürünün ilgisiz tutumlarına maruz kalmaktan dolayı kendi kendine yetme davranışları geliştirmiş olan bu bireylerin her işi kendileri yapmaya çalışan ve bağımlılık gerektiren durumlardan kaçınan yetişkinlere dönüşebilmekte oldukları vurgulanmıştır. Kaçınma davranışının altında ise başkalarına ihtiyaç duysalar dahi yanlarında kimse olmayacağına dair erken çocukluk dönemlerinde oluşmuş olan derin inançlar yer almaktadır. Kendilerine yeten bireyler olarak gözükten kaçınan bağlanma stiline sahip kişilerin empati kurma yönünden çeşitli zorluklar yaşadığı,

kurdukları ilişkilerde de bunların yansımalarının olacağı belirtilmiştir (Yıldızhan, 2017, s. 67-68).

Narsisizmin gelişim ve bağlanma ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Fossati ve diğerleri, 2015). Narsisizme daha yumuşak bir zeminden bakan Kohut, narsisizmi normal gelişimde meydana gelmiş olan gelişimsel bir duraklama olarak değerlendirmiştir. Kohut, narsistik gelişimi "Grandiyöz kendilik ve idealleştirilmiş ebeveyn imagosu" olarak iki yönlü ele almıştır. İki yönün de birbirine paralellik göstererek gelişeceğini vurgulamış, yetişkinlik dönemlerinde bireyin değer ve ideallerinin oluşmasını sağlayacağını açıklamıştır. Bakım verenler çocuğun ihtiyaçlarını karşılayamazlarsa travmatik şekilde kırılmalar yaşanması sonucu gelişimsel duraklamalar oluşacağını belirtmiştir (Kohut, 1971, s. 39-43). Kendilik psikolojisine göre patolojik narsisizm, kendiliğin erken dönemde duygusal olarak yetersiz beslenmesini içerir ve bu da duygulanım, benlik kavramı ve davranışlarda kronik rahatsızlıklara yol açar (Kohut, 1971, s. 207-222; Kohut ve Wolf, 1978, s. 413-425). Masterson ise, bakım verenin yeterli düzeyde aynalama yapamamasının bakım verenin depresyonda olması ve bakım verenin narsistik duygulanımlarının varlığı ile ilişkili olduğunu öne sürmüştür (Masterson, 1981, s. 33-35). Winnicott kendilik gelişimini bağlanma ile ilişkilendirerek narsisizmin oluşumuna dair ifadelerde bulunmuştur. Winnicott'a göre ebeveynin çocuğun taleplerine verdiği tepkiler (uygunsuz açıklık çığıkları, öfke patlamaları) çocuğun kendilik deneyiminin doğasını belirlemede çok önemli bir rol oynamaktadır. Ebeveynin ihtiyaçlarının çocuğunun üzerine kronik olarak dayatılması gibi, tutmadaki dayanılmaz düzeydeki başarısızlık, çocuğa kendi dünyasında "gerçek" benliğin ifadesine yer olmadığı mesajını vermektedir (Winnicott, 1956, s. 300-305).

Bireyler zayıflık duygularını yüzeysel olarak beğenilmenin geçici parıltısıyla maskeler ve karşılıklı kırılma ve bağımlılık tehdidi taşıyan olgun, onaylayıcı ilişkileri sürdürmek yerine kendilik nesnesi deneyiminin üstünkörü bir biçimini sağlamak için sığ karşılaşmalar arayabilirler (Morrison, 1983, s. 295-318). Fairbairn, erken dönemde olumsuz yaşantıları olan bireylerin; yeniden olumsuz yaşantıları deneyimlemek için gerekli olan korkularını daha sonraki kişilerarası ilişkilere taşıma eğiliminde olduklarını belirterek bu bireylerin yüzeysel veya uzak ilişkiler kurarak gerçek yakınlıktan kaçındıklarını ifade etmiştir (Fairbairn, 1952, s. 123-124). Erken dönemde karşılanması gereken ihtiyaçlar esnasında deneyimlenen eleştiri, reddedilme ve ihmal gibi durumların utanç ve hayal kırıklığı oluşturarak kırılma narsisizmin oluşumuna zemin hazırlayacağından bahsedilmiştir (Dickinson ve Pincus, 2003, s. 188-207). Mahler'in teorisi, sağlıklı bir benlik algısı oluşabilmesi için güvenli bağlanmanın oldukça önemli olduğunu belirterek, narsisizmin gelişiminde erken çocukluk dönemindeki anne-bebek ilişkisinin ve bireyleşme sürecinin önemli rol oynadığını vurgulayarak sağlıklı gelişimin anahtarının güvenli bağlanma ve uygun şekilde ayrılma olduğunu belirtir (Mahler, Pine ve Bergman, 1975, s. 139-152).

Gelişimde ebeveynlerinin oldukça büyük bir rolü olduğu aşıkardır ve ebeveynlik stillerinin narsistik kişilik gelişimi ile ilişkili olduğu Baumrind'in ebeveynlik stillerinde belirtilmektedir. Baumrind ebeveynlik stillerini; otoriter, demokratik, izin verici ve ihmalkâr olarak dört kategoride ele almıştır. Otoriter ebeveynleri; çocuğa mesafeli ve kontrolcü olarak açıklarken demokratik ebeveynlerin kontrolcü, iletişim içerisinde olan, zaman zaman talepkâr olsa da ilişkilerde sıcak ve olumlu olduklarını ileri sürmüştür. Baumrind izin verici ebeveynlerin ise kontrolcü ve talepkâr olmayan daha sıcak

yaklaşımlar sergilediklerini açıklarken ihmalkâr ebeveynlerin çocuklarının sorumluluklarını almadıklarını ve genel olarak ihmal edici tutumlara sahip olduklarını , otoriter ebeveynlik stili çocuklarda yetersizlik duygularına yol açabilir ve ebeveynlerin olumsuz tutumlarıyla eleştirileri çocuğun benlik algısına zarar vererek ileride narsistik savunma mekanizmalarına başvurmalarına neden olabileceğini belirtmiştir (Baumrind, 1991, s. 56-91).

İzin verici ebeveynlik stili ise sınırsız hoşgörü ve disiplinsizlik ile karakterize olduğu için narsistik kişilik gelişimine zemin hazırlayabilmektedir. Çocuğun her isteği yerine geldiğinde ebeveynler otorite figürü olarak oldukça zayıf olacaktır ve çocuğun zihninde her şeyin kendisi için var olduğu inancı oluşacaktır. Sağlıklı ve gerekli sınırları olmayan ebeveynler ile büyüyen bir çocuk başkalarının ihtiyaç ve duygularını anlamakta zorlanabilir ve ilerleyen dönemlerde dış dünyada karşılaştığı engellenmeler ve sınırları tolere etmekte de zorlanabilir. İhmal edici ebeveynlik stiline bakıldığında ise çocuğun hem duygusal hem de fiziksel olarak ihtiyaçları karşılanmadığı için değersizlik ve ihmal edilmişlik duyguları ile narsistik eğilimlere sahip olabileceği düşünülmektedir. Baumrind'in ebeveynlik stillerinden olan demokratik ebeveynlik stili, narsistik kişilik gelişiminde önleyici bir ebeveynlik stildir. Demokratik ebeveynler çocuğun sağlıklı bir benlik algısı oluşturmasını desteklerken aynı zamanda sevgi ile sağlıklı sınırlar oluşturarak çocuğun kendisine güvenli olmasını sağlarlar. Ebeveynlik stilleri ve çocuk gelişimi ilişkisinin ele alındığı çalışmalarda demokratik ebeveynlik stiline en uygun ebeveynlik stili olduğu ortaya çıkarken ihmalkâr ebeveynlik stiline ise çocukları gelişimsel anlamda son derece olumsuz etkilediği bulunmuştur (Sümer ve diğerleri, 2010, s. 44).

4. Yöntem

4.1. Örneklem

Bu araştırma çevrimiçi örneklem bulunarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 18 yaş ve üzeri 114 erkek, 180 kadın ve 1 diğer olmak üzere toplam 295 bireyden oluşmaktadır. Araştırmada yer alan bireyler rastgele yöntem ile seçilmiştir.

Araştırma değişik yaş ve meslek gruplarından kişilere ulaşılması düşüncesiyle Batarya Google Formlar aracılığı ile oluşturulup çeşitli gruplara iletilmiştir. Ortalama 600 kişiye ulaşılmış olup, 309 kişi araştırmaya katılmayı kabul edip form doldurmuştur. Katılım sağlayan 309 bireyden 295'inin verisi araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul edip form dolduran 14 katılımcı 18 yaş sınırının altında kaldığı için araştırmaya dahil edilmemiştir.

4.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada demografik bilgilerin elde edilebilmesi için araştırmacının hazırladığı demografik bilgi formu kullanılmıştır. Bireylerin bağlanma stillerini değerlendirmek için Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ) (Erzen, 2016, s.15), kırılğan narsisizmi değerlendirmek için ise Kırılğan Narsisizm Ölçeği (KNÖ) (Şengül ve arkadaşları, 2015, s. 231) kullanılmıştır.

4.3. Demografik Bilgi Formu

Araştırmaya katılanların özelliklerini belirlemek için hazırlanan formda; yaş, ikamet edilen il, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu gibi sorulara yer verilmiştir.

4.4. Kırılğan Narsisizm Ölçeği (KNÖ)

Araştırmada kırılğan narsisizm özelliklerinin değerlendirebilmesi amacıyla Kırılğan Narsisizm Ölçeği kullanılmıştır. Hendin ve Cheek tarafından geliştirilmiş olan bu ölçek üç alt başlıktan oluşmaktadır. Bu boyutlar kırılğanlığın, içe dönüklüğün ve aşırı duyarlılığın tespit edilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi 10 maddelik sorulardan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.63 olarak belirtilmiştir (Hendin ve Cheek, 1997, s. 588-589). Katılımcılardan her bir soruyu duygu ve davranışlarını tanımlama derecesine göre 1 ile 5 puan "1 (Hiç tanımlamıyor / Doğru değil / Kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (Oldukça tanımlıyor /Doğru/ Kesinlikle katılıyorum)" arasında puanlamaları istenmiştir. Sorulara verilen cevapların toplam puanlarının artması kırılğan narsisizm düzeyinin de arttığını göstermektedir.

Şengül ve arkadaşları (2015, s. 231) tarafından Türkiye'deki geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan ve analizler sonucunda ölçeğin Türkçe formu 8 madde olarak düzenlenmiştir. Kırılğan narsisizm ölçeği, Cronbach alfa katsayısının 0.66 olduğu ve ölçek "aşırı duyarlılık" olarak tek bir boyut olarak uyarlanmıştır. Şengül ve arkadaşları (2015, s. 231) çalışmalarında Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin toplam puanına ilişkin iç tutarlık katsayısı 0.58 olarak tespit etmişlerdir (Şengül ve arkadaşları, 2015, s. 231).

Bu çalışmada Şengül ve arkadaşlarının (2015, s. 231) Türkçe formu kullanılmıştır.

4.5. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

Bu çalışmada, bireylerin bağlanma stillerini değerlendirebilmek amacıyla Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği kullanılmıştır (Erzen, 2016, s.15). Erzen tarafından geliştirilmiş olan bu ölçekte üç alt boyut mevcut olup, güvenli bağlanma, kaçınan/kaçıngan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma oluşturmaktadır. Anket, beşli likert tipi (1 kesinlikle katılıyorum 5 kesinlikle katılmıyorum) olarak 18 sorudan meydana gelmektedir. Ölçeğin faktör analizi değerleri GFI 0.93, AGFI 0.90, CFI 0.90, RMSEA .05 ve χ^2/sd oranı 2.48 olarak belirlenmiştir. Türkçe geçerlilik Cohen Kappa uyuma değeri 0.87 ve içerik geçerliği için 0.87'dir. Ölçeğin alt boyutları için Cronbach-Alfa güvenilirlik kat sayıları; güvenli bağlanma alt boyutu için .78, kaçınan bağlanma alt boyutu için .82, kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutu için .77 olarak hesaplanmıştır (Erzen, 2016, s.15).

4.6. Uygulama ve Verilerin Analizi

Kırılğan Narsisizm ve Bağlanma Stillerinin tespit edilmesi amacıyla Batarya Google Formlar aracılığı ile oluşturulan anket formları değerlendirilmiştir. Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin tespiti için One-Way ANOVA (Welch's) testi, Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Türlerinin tespitinde tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır. Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Post-Hoc Analizi Games-Howell Post-Hoc Test ile yapılmıştır.

5. Bulgular

Araştırmaya katılan bireylerin genel özellikleri; kadın %61, erkek %39; 18-30 yaş aralığında %51.2, 31-45 yaş aralığında %32.5, 46 ve üzeri %16.3; İstanbul'da yaşayan % 81.4, diğer şehirler %18.6; Yüksek lisans %10.9, üniversite mezunu %67.8, lise %16.3, ortaokul % 2.4, ilkokul %2.7 ve evli %42.7, bekar %52.9, boşanmış %4.4 bireylerden oluşmaktadır.

Katılımcılarda Bulunan Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi için yapılan değerlendirmeler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Kırılğan Narsisizm Puanları

	N	Ort.	SS	SH
Kırılğan Narsisizm	295	28.2	5.60	0.142

*SS; standart sapma, SH; standart hata

Şengül ve arkadaşları (2015, s. 231) tarafından Türkçe formu 8 madde olarak düzenlenen kırılğan narsisizm puanları sonucunda ortalama kırılğan narsisizm puanı 28,2 iken soru bazında ortalama 3.52 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2: Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Kırılğan Narsisizm	F	df1	df2	p
	18.2	3	64.0	< 0.001

*F: frekans, df: serbestlik derecesi

Yapılan tek yönlü ANOVA testinde Kırılğan narsisizm ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($F(3,64) = 18.2, p < 0.001$). Sonrasında yapılan Post-Hoc analizlerde (tablo 2.2). Güvenli bağlanmanın kaçınan ve kırılğan bağlanmaya göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. ($P=0.015, p < 0.001$).

Tablo 3: Kırılğan Narsisizm ile Bağlanma Türleri Analizi

Kırılğan Narsisizm	Bağlanma Stili	N	%	Ort	SS	SH
	0 Belirgin Stil olmayan		27	9.2	28.7	4.76
	Güvenli	185	62.7	26.6	5.09	0.374
	Kaçınan	26	8.8	30.6	6.09	1.194
	Kaygılı	57	19.3	32.0	5.07	0.672

*SS; standart sapma, SH; standart hata

Tablo 3'e göre Kaygılı bağlanan bireylerin kırılğan narsistik kişilik özellikleri diğerlerine göre yüksek bulunmuştur (kaygılı grubun kırılğan narsisizm ortalaması: 32 iken güvenli bağlanan grubun ortalaması 26.6 bulunmuştur.). Kırılğan narsisizm özelliği taşıyan ancak bağlanma stillerine uymayan bir grup ortaya çıkmıştır. Bu grup "0 Belirgin Stil olmayan" olarak adlandırılmıştır.

Tablo 4: Kırılğan narsisizm-Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki

Kırılğan Narsisizm	0	Güvenli	Kaçınan	Kaygılı
0 Belirgin Stil olmayan	r	2.17	-1.87	-3.29*
	p	0.146	0.601	0.027
1 Güvenli bağlanma	r		-4.04*	-5.46***
	p		0.015	0.001
2 Kaçınan bağlanma	r			-1.42
	p			0.729

3 Kaygılı bağlanma	r
	p

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001

Bağlanma stilleri arasındaki ilişki incelendiğinde güvenli bağlanma aralığında olan bireylerin kaçınan ve kaygılı bağlanma aralığındaki bireyler arasında ters yönlü ilişki olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, bireylerin kırılğan narsisistik kişilik özellikleri ile kaçınan bağlanma stili arasındaki ilişki incelenmektedir. Literatürde narsisizm ve bağlanmayı inceleyen çeşitli çalışmalar olsa da kırılğan narsisizmi kaçınan bağlanma boyutunda inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde böyle bir araştırmaya rastlanmamıştır. Kırılğan narsisistik kişilik özellikleri sergileyen bireylerin ilişkilerinde yaşadıkları olumsuz durumlar karşısında genellikle içe dönme, soğukluk, artan bireysel davranışlar gibi tutumlar sergilediğinden bahsedilmiştir. Pincus (2011, s. 49) narsisizmin iki boyutu olduğu oldukça uzun yıllar önce kabul edildiğini ve kişilik bozukluğu kategorisinde olmayan sağlıklı narsisizm oldukça fazla sayıda kırılğan narsisistik kişilik özellikleri sergileyen bireyler olduğu bildirmektedir. Dickinson ve Pincus (2003, s. 188-207). Hendin ve Cheek (1997, s. 588-589) çalışmalarında değerlendirme sonucu puanların yüksek olması kırılğan narsisizm düzeyinin arttığını bildirmektedir. Bizim çalışmamıza katılım gösteren bireylerin kırılğan narsisizm puanları (3.52) ortalamanın üzerindedir (5'li likert ölçeği ortalama puanı 3 tür). Şengül ve arkadaşları (2015, s. 231) tarafından Türkçe formu 8 madde olarak düzenlenen ölçeğin en yüksek puanı 40 olabilir. Bizim çalışmamıza katılım gösteren bireylerin kırılğan narsisizm puanları ortalama 28,2 ile çok yüksek kabul edilemez (Tablo 3).

Dickinson ve Pincus (2003, s. 188-207), bireyin erken dönem yaşantılarında deneyimlediği reddedilme ve ihmal gibi durumların utanç ve hayal kırıklığı geliştirerek kırılğan narsisizmi oluşturacağını ifade etmiştir. Bizim çalışmamızda kırılğan narsisizm puanlarının çok yüksek olmaması araştırmadaki katılım sayısından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Yapılmış çalışmalar kırılğan narsisizmin kaygılı bağlanma ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Savunmasız narsisizm kaygılı veya korkulu bağlanmayla ilişkili olabileceğine literatürde rastlanmıştır (Dickinson ve Pincus, 2003; Otway ve Vignoles, 2006; Miller ve diğerleri, 2010). Ancak daha önce yapılmış çalışmalarda kırılğan narsisizmin kaçınan ilişki tutumları ile de ilişkili olabileceğinden bahsedilmiştir (Dickinson ve Pincus, 2003; Miller ve diğerleri, 2010).

Kohut'un (1977) yorumlarına göre bağlanma ve narsisizm arasında oldukça önemli bir ilişki yer almaktadır ve yapılan çalışmalar benzer şekilde birbirine paralellik göstermektedir. Daha önce yapılmış araştırma sonuçlarına göre kırılğan narsisizme sahip bireyler diğerlerinin tutumlarını kötü niyetli olarak algılamaya yatkındır ve bu yatkınlık bireylerin çocukluk dönemlerinde yaşamış oldukları travmatik deneyimler ve otoriter ebeveyn tutumları ile ilişkili görülmüştür. (Dodge, Bates ve Pettit, 1990; Miller ve diğerleri, 2010).

Kırılğan narsisizmin gelişiminde yer alan travmatik çocukluk deneyimleri ile bağlantılı olarak duygu düzenleme güçlüğü ve olumsuz kişilerarası iletişim önyargılarından dolayı yapılmış olan çalışmalar ile paralel şekilde kaçınan bağlanma stiline sahip olunacağı öngörülmüştür (Rogosch ve Cicchetti, 2004; Otway ve Vignoles, 2006).

Araştırmaya katılan bireylerin Bağlanma stilleri değerlendirildiğinde %62,7 si güvenli bağlanma stiline uygun olduğu tespit edilmiştir. Güvenli olarak bağlanmış bireyler kurdukları ilişkilerde tatmin olurlar ve partnerlerinin hatalarını kabul edici tutumlar içerisindeyler (Yıldızhan, 2017, s.67). Bu bireyler tutarlı ve duyarlı davranış özelliklerine sahiptirler (Thompson, 2006, s.113-114). Bu çalışmaya katılan bireylerin güvenli bağlanma değerleri, kırılğan narsisizm puanlarının düşük olmasını da açıklamaktadır.

Özgül, Demir ve Ünübol (2019, s.173-179) çalışmalarında kaçınan bağlanmanın, duyguların kabul edilmemesi, duygulara karşı zayıflık algısı, farklı olma hissi ve suçluluk hisleri arasında ilişkili bir davranış gösterdiğini bildirmiştir. Bizim araştırmamıza katılan bireylerin %8,8'inde kaçınan bağlanma stiline uygun olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Bu çalışmada kaçınan bağlanma stili gösteren bireyleri sayısının az olması bu konuda yorum yapmayı da zorlaştırmaktadır. Daha fazla kaçınan bağlanma stiline uygun olan bireylerin bulunacağı çalışmalar da literatürde rastlanılmamıştır. Bu konu ile ilgili yapılacak çalışmalar bu konuya açıklık getireceği düşünülmektedir.

Hazan ve Shaver (1987, s. 520-521) çalışmalarında, kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin partnerlerinin yakınlıklarını yetersiz bulması, partnerlerinin sevgilerini sorgulaması ve güvensizlik içerisinde bulduklarını belirtmiştir. Kaya ve Kalkan, (2019, s.243-249), kaygılı bağlanan bireylerin kendilerine ve diğerlerine dair olumsuz düşünceleri olduğunu, hayattan keyif alma düzeylerinin düşük olduğunu bildirmişlerdir. Düşük kaygılı bağlanma düzeyi sağlıklı narsisizm için olumlu bir durumdur (Kaya ve Kalkan, (2019, s.243-249). Kaya ve Kalkan'ın çalışmalarından yüksek kaygılı bağlanmanın bireylerin sağlıklı narsisizme karşı bir durum olduğu anlaşılmaktadır. Bizim çalışmamıza katılan bireyler kaygılı bağlanma düzeyleri katılımcıların %19.3 'ü oluşturmaktadır. Bu değer güvenli bağlanma stili olan bireylerden çok daha az olduğunu göstermektedir. Kırılğan narsisizmde yoğun sevgi arayışı partnerin sevgisini yetersiz hale getirerek bireylerde güveni azaltıp terk edilme kaygılarını arttırmaktadır bu tarz davranışlarda kaygılı bağlanma stili ile ilişki görülmektedir (Elibol ve Tok, 2019, s. 131-132).

Araştırmaya katılan bireylerin bağlanma stilleri sıralamasını güvenli bağlanma, kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma oluşturmaktadır. Kırılğan narsisizm olarak belirlenmiş araştırmaya katılanların daha çok güvenli bağlanma stilinde olması katılımcıların özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Katılımcıların 18-30 yaş aralığında %51.2, 31-45 yaş aralığında olması genç neslin kendine olan güveninden olabileceği, ayrıca, eğitim düzeyinin Yüksek lisans %10.9, üniversite mezunu %67.8 olması bireylerin farkındalıklarının daha yüksek olabileceğini düşündürmektedir. Ancak, kırılğan narsisizm puanları açısından değerlendirildiğinde Kaygılı bağlanan bireylerin kırılğan narsisizm puanı diğer iki gruptan daha yüksek bulunmuştur. Güvenli olarak bağlanan grubun puanı ise en düşük olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmada, Kırılğan narsisizm olan bireylerin literatürün belirttiği klasik bağlanma stilleri dışında bir grup oluştuğu fark edilmiştir. Bu grubun bağlanma stili diğer gruplara uymamaktadır. Bu farklı grup dezorganize bağlanma grubu olarak adlandırılmaktadır (Kesebir, Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011, s. 331-332). Bu çalışmada bu grup belirgin stil olmayan bağlanma olarak tanımlanmıştır. Bu şekilde adlandırılması grubun çok daha farklı özelliklerinin araştırılması gerektiği düşüncesindedir.

Yapılan bu araştırmada Kırılğan narsisizm ile bağlanma stilleri arasında yüksek düzeyde ilişki görülmüştür (Tablo 2). Bu sonuç ile, "Kırılğan narsisizm ile kaçınğan bağlanma arasında anlamlı bir ilişki vardır." Olarak belirlenen Hipotez 1 kabul edilmiştir. Kırılğan narsisizm ile bağlanma stilleri alt türleri arasındaki ilişki incelendiğinde güvenli bağlanma ile diğer bağlanma stilleri kaygılı ve kaçınğan bağlanma stilleri arasında ters yönlü ilişki olduğu, bunun güvenli bağlanma olmadığı durumlarda bireylerin duygularını zayıflık olarak algılamasına ve yakın ilişkilerden kaçınma isteği duymasının arttığını göstermektedir (Tablo 4). Bu kırılğan narsisizm ve bağlanma stilleri alt ilişkileri sonucu "Kırılğan narsisizme sahip bireyler kaçınğan bağlanma stiline sahiptir." Olarak belirlenen Hipotez 2 reddedilmiştir. Çalışmamızın 3. Hipotezi "Kırılğan narsisizme sahip bireyler güvensiz bağlanma stiline sahiptir." Olarak belirlenmiş ve bu hipotez de reddedilmiştir. Bağlanma stilleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde güvenli dışındaki bağlanmalarda kaygılı bağlanma stili kaçınğan bağlanma stiline göre daha yüksek değere sahip olduğu görülmektedir. Bu, güvenli bağlanamayan bireylerin, yaşadıkları ilişkileri ve kendilerini sorgulayan kişiler olarak ortaya çıkmaktadırlar. Kırılğan narsisizme sahip bireylerin gelişim öykülerinde ihmal, eleştiri ve reddedilme gibi olumsuz durumlarla karşılaştığının bilinmesi ile birlikte bu olumsuz bakım veren- ocuk ilişkisinin bağlanmada problemler oluşturarak güvenli bağlanma stilleri dışındaki bağlanma stillerine neden olacağı n görülmektedir. Bu çalışmada, güvenli bağlanmanın kaçınğan ve kaygılı bağlanmaya göre anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Güvenli bağlanma stiline sahip olmayan bireylerin kaçınğan bağlanmadan daha çok kaygılı bağlanma stiline doğru yönelmeler içinde olduğu görülmektedir. Bunun sebebi tam olarak belirlemenin zor olduğu düşünüle de araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerinden kaynaklanabileceği de göz ardı edilmemelidir. Mikulincer ve Florian (1998, s. 160-161), narsisistik kırılğanlık ve romantik bağlanmaya çalışmasının sonuçları da bu çalışmaya benzer sonuçlar vererek kırılğan narsisizm ile kaygılı bağlanma arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bildirmişlerdir.

Kırılğan narsisistik özelliğinin bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin değerlendirmesi üzerine yapılan bu çalışmada sınırlılık olarak Google formlar aracılığı ile yapılması ve ulaşılan katılımcıların %50 si civarındaki geri dönüşleri çalışmanın uzun sürmesine sebep olmuştur. Demografik zellikleri önceden belirlenerek (rneğin; sadece evli gruplar, niversite okuyan ğrenci grupları gibi) yeni çalışmalar yapılması önerilebilir.

Sonuç olarak, kırılğan narsisistik özelliğinin bağlanma stilleri ile yüksek ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Güvenli bağlanma stiline uyumlu olmayan bireyler daha yüksek oranda kaygılı kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun temelinin de literatür çerçevesinde erken dönemde bakım veren ile kaygılı bağlanma örüntüsü gelişmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Yapılan bu araştırma kırılğan narsisizme ilişkin çalışmaların geliştirilmesinde literatüre katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	*Bu çalışma 2025 yılında Nişantaşı Üniversitesinde Eyyüb Ensari Cicereli danışmanlığında yürütülen "Kırılgan Narsisizm ile Kaçınan Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır. <i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</i>
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları	Çalışmanın Tasarlanması: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40) Veri Toplanması: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40) Veri Analizi: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40) Makalenin Yazımı: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40) Makale Gönderimi ve Revizyonu: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40)
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	*This study was prepared based on the master's thesis titled "Examination of the Relationship Between Fragile Narcissism and Avoidant Attachment" conducted at Nişantaşı University in 2025 under the supervision of Eyyüb Ensari Cicereli. <i>It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.</i>
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Author Contributions	Design of Study: 1. Author (%60), 2. Author (%40) Data Acquisition: 1. Author (%60), 2. Author (%40) Data Analysis: 1. Author (%60), 2. Author (%40) Writing up: 1. Author (%60), 2. Author (%40) Submission and Revision: 1. Author (%60), 2. Author (%40)

Kaynakça / References

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). *Patterns Of Attachment: A Psychological Study Of The Strange Situation*. Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı* (5. Basım) (DSM-V) (E. Köroğlu, Çev.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Bartholomew, K., ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95.
- Bowlby, J. (2014). *Ayrılma* (M. Günay, Çev.). İstanbul: Pinhan.
- Cain, N. M., Pincus, A. L., ve Ansell, E. B. (2008). Narcissism at the crossroads: Phenotypic description of pathological narcissism across clinical theory, social/personality psychology, and psychiatric diagnosis. *Clinical Psychology Review*, 28(4), 638-656.
- Caligor, E., Levy, K. N., ve Yeomans, F. E. (2015). Narcissistic personality disorder: Diagnostic and clinical challenges. *American Journal of Psychiatry*, 172(5), 415-422.
- Campbell, W. K., ve Miller, J. D. (2013). Narcissistic Personality Disorder (NPD) and the Five-Factor Model: Delineating NPD, grandiose narcissism, and vulnerable narcissism. *Personality disorders and the Five-Factor Model of personality*, 133-146.
- Dickinson, K. A., ve Pincus, A. L. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of personality disorders*, 17(3), 188-207.
- Dodge, K. A., Bates, J. E., ve Pettit, G. S. (1990). Mechanisms in the cycle of violence. *Science*, 250 (4988), 1678-1683.
- Elibol, Ş., ve Tok, E. S. S. (2019). Bağlanma stilleri, duygu düzenleme, reddedilme duyarlılığı, yakınlık korkusu ve kendini saklamanın kırılğan narsisizm ile ilişkisi. *Ayın Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 127-148.
- Erzen, E. (2016). Three dimensional attachment style scale. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 17(3), 01-21.
- Fairbairn, W. R. D. (2023). *Psikanalitik Kişilik Çalışmaları*. (M. Arık, Çev.). İş Bankası Yayınları.
- Fossati, A., Beauchaine, T. P., Grazioli, F., Carretta, I., Cortinovis, F., ve Maffei, C. (2005). A latent structure analysis of Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, narcissistic personality disorder criteria. *Comprehensive Psychiatry*, 46(5), 361-367.
- Fossati, A., Feeney, J., Pincus, A., Borroni, S., ve Maffei, C. (2015). The structure of pathological narcissism and its relationships with adult attachment styles: A study of Italian nonclinical and clinical adult participants. *Psychoanalytic Psychology*, 32(3), 403.
- Foster J.D. ve Trim R.F. (2008). On being eager and uninhibited: narcissism and approach-avoidance motivation. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 34 (7), 1004-1017.
- Geçtan, E. (2003) *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Metis.

Hazan, C., ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524.

Hendin, H. M., ve Cheek, J. M. (1997). Assessing hypersensitive narcissism: A reexamination of Murray's Narcism Scale. *Journal of Research in Personality*, 31(4), 588–599.

Kaya, L., ve Kalkan, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Narsisistik Eğilimler, Bağlanma Stilleri ve Sosyal Medya Kullanımı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* (2), 243-249.

Kealy, D., ve Rasmussen, B. (2012). Veiled and vulnerable: The other side of grandiose narcissism. *Clinical Social Work Journal*, 40(3), 356–365.

Kernberg, O. F. (1999). Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm. (M. Atakay, Çev.). İstanbul: Metis.

Kesebir, S., Kavzoğlu, S. Ö., ve Üstündağ, M. F. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*. 3(2):321-342.

Kohut, H. (2005). Kendiliğin Çözümlemesi. (C. Atabaşoğlu, B. Büyükkal, C. İşcan, Çev. İstanbul: Metis.

Kohut, H. (2009). *The restoration of the self*. University of Chicago Press.

Kohut, H., ve Wolf, E. S. (1978). The disorders of the self and their treatment: An outline. *The International Journal of Psychoanalysis*, 59(4), 413–425.

Lachowicz-Tabaczek, K., Lewandowska, B., Kochan-Wójcik, M., Andrzejewska, B. E., ve Juszkiewicz, A. (2019). Grandiose and vulnerable narcissism as predictors of the tendency to objectify other people. *Current Psychology*, 40, 5637–5647.

Leary, M. R., Bednarski, R., Hammon, D., ve Duncan, T. (1997). Blowhards, snobs, and narcissists. *Aversive Interpersonal Behaviors*, 111–131.

Mahler, M. S., Pine, F., ve Bergman, A. (2012). İnsan Yavrusunun Psikolojik Doğumu. (A. N. Babaoğlu, Çev. İstanbul: Metis.

Masterson, J. F. (2006). Narsisistik ve Borderline Kişilik Bozuklukları, B. Açıl, Çev. İstanbul: Litera Yayıncılık.

Mickelson, K. D., Kessler, R. C., ve Shaver, P. R. (1997). Adult attachment in a nationally representative sample. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(5), 1092–1106.

Mikulincer, M., ve Florian, V. (1998). The relationship between adult attachment styles and emotional and cognitive reactions to stressful events. Simpson, J. A. ve Rholes, W. S. (Ed.) içinde, *Attachment Theory and Close Relationships* (ss. 143-165). New York, NY: Guilford Press.

Miller, J. D., ve Campbell, W. K. (2008). Comparing clinical and social-personality conceptualizations of narcissism. *Journal of personality*, 76(3), 449-476.

Miller, J. D., Campbell, W. K., ve Pilkonis, P. A. (2007). Narcissistic personality disorder: Relations with distress and functional impairment. *Comprehensive Psychiatry*, 48(2), 170–177.

Miller, J. D., Dir, A., Gentile, B., Wilson, L., Pryor, L. R., ve Campbell, W. K. (2010). Searching for a vulnerable dark triad: Comparing factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism, and borderline personality disorder. *Journal of personality*, 78(5), 1529-1564.

Morrison, A. P. (1983). Shame, ideal self, and narcissism. *Contemporary Psychoanalysis*, 19, 295-318.

Otway, L. J., ve Vignoles, V. L. (2006). Narcissism and childhood recollections: A quantitative test of psychoanalytic predictions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(1), 104-116.

Ovidius, P. (1994). Dönüşümler. İ. Z. Eyuboğlu, Çev. İstanbul: Payel Yayınları

Özgül, S. S., Demir, V., ve Ünübol, H. (2019). Kaygılı ve kaçınan bağlanma örüntülerinin cinsiyet değişkenine göre duygusal şemalarla olan ilişkisinin incelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 1(3), 173-179.

Pincus, A. L. (2011). Some comments on nomology, diagnostic process, and narcissistic personality disorder in the DSM-5 proposal for personality and personality disorders. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 2(1), s. 41-53.

Pincus, A. L., ve Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421-446.

Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. C., ve Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment*, 21(3), 365-379.

Ponti, L., Ghinassi, S., ve Tani, F. (2019). The role of vulnerable and grandiose narcissism in psychological perpetrated abuse within couple relationships: The mediating role of romantic jealousy. *The Journal of Psychology*, 1-15.

Rogosch, F. A., ve Cicchetti, D. (2004). Child maltreatment and emergent personality organization: Perspectives from the five-factor model. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 32, 123-145.

Simonelli, A., De Palo, F., Parolin, M., ve Moretti, M. (2014). Interactive behaviors and attachment patterns in the strange situation procedure: A validation of the Ainsworth model. *Psychology Behavioral Science*, 3(2), 75-84.

Sümer, N., Gündoğdu Aktürk, E., ve Helvacı, E. (2010). Anne-Baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye 'de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42-59.

Şengül, B. Z., Ünal, E., Akça, S., Canbolat, F., Denizci, M. ve Baştuğ, G. (2015). Validity and Reliability Study for the Turkish Adaptation of the Hypersensitive Narcissism Scale (HSNS). *Düşünen Adam*, 28(3), 231-241.

The jamovi project (2024). *jamovi*. (Version 2.5) [Computer Software]. Retrieved from.

Thompson, R. A. (2002). Attachment theory and research. In *Child and Adolescent Psychiatry*, 3rd Ed. (Ed M Lewis):164-172. Philadelphia, Lippincott Williams Wilkins, 2002.

Thompson, R. A. (2006). Erken dönemde bağlanma ve sonraki gelişim üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Bülteni*, 12(38), 113-120.

Tüzün, O., ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1), 24-39.

Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, (61) 4, 590-597.

Winnicott, D. W. (1956). On transference. *International Journal of Psychoanalysis*, 37, 386-388.

Wright, A. G. C., Pincus, A. L., ve Lenzenweger, M. F. (2010). Development of personality and the remission and onset of personality pathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 99(3), 443-459.

Yıldızhan, E. (2017) Bağlanma kuramı ve bağlanma bozukluklarına bir bakış. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 22:66-72.